

Sygn. akt VII U 1072/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 stycznia 2021 r. w Warszawie

sprawy Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

z dnia 20 maja 2020 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z dnia 20 maja 2020 r. znak: (...) (...) ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. do podjęcia od 1 lutego 2020 r. wypłaty emerytury ustalonej dla odwołującego się Z. S..

Sygnatura akt VII U 1072/20

UZASADNIENIE

Z. S. w dniu 15 lipca 2020 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z dnia 20 maja 2020 r., znak: (...) zarzucając jej naruszenie art. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez uniemożliwienie skorzystania z powszechnego systemu emerytalnego, pomimo spełnienia wszystkich ustawowych przesłanek. W związku z tym wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uchylenie zawieszenia wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony nie wniósł żadnych zastrzeżeń do sposobu dokonanych wyliczeń wysokości świadczenia. Wskazał, że służył w pożarnictwie w okresie od 1 sierpnia 1972 r. do 31 stycznia 2005 r., ponieważ dzień później otrzymał prawo do emerytury policyjnej. W jego ocenie do ustalenia wysokości kapitału początkowego nie uwzględniono okresów służby, lecz wyłącznie wynikające z umów o pracę zawartych z innymi zakładami pracy. Odwołujący opierając się na poglądach orzecznictwa uznał, że funkcjonariuszom służb mundurowych można ustalić prawo do emerytury powszechnej pod warunkiem niezaliczenia składkowych okresów ubezpieczenia cywilnego do obliczenia emerytury mundurowej. Ubezpieczony zaakcentował, że w jego przypadku okresy ubezpieczeniowe „cywilne” w żaden sposób nie zostały wykorzystane przy przyznaniu prawa i wyliczeniu wysokości emerytury mundurowej (odwołanie z dnia 15 lipca 2020 r., k. 5-8 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy powołując się na przepis art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że odwołujący nie ma prawa do połączenia wypłat emerytury policyjnej i cywilnej. W jego ocenie jednostkowy wyrok Sądu Najwyższego, który został przytoczony przez ubezpieczonego, dotyczy sprawy indywidualnej i nie wywołuje żadnych skutków prawnych do ogółu potencjalnie zainteresowanych wnioskodawców (odpowiedź na odwołanie z dnia 20 sierpnia 2020 r., k. 19 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. S., urodzony w dniu (...), pełnił służbę w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, tj.:

- w Wyższej Oficerskiej Szkole Pożarniczej od 1 sierpnia 1972 r. do 2 grudnia 1973 r. oraz od 31 stycznia 1974 r. do 3 czerwca 1977 r. na stanowisku słuchacza podchorążego;

- w Ministerstwie Przemysłu Chemicznego i Lekkiego od 1 sierpnia 1977 r. do 28 lutego 1986 r.;

- w Komendzie Głównej Straży Pożarnej od 1 marca 1986 r. do 30 czerwca 1992 r.

Nadto odwołujący pełnił służbę stałą w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej w W. w okresie od 1 lipca 1992 r. do 31 stycznia 2005 r. Do okresów służby uwzględniono łącznie wymiar 32 lat, 2 miesięcy i 5 dni (świadcstwo służby z dnia 31 stycznia 2005 r., k. 17 a. s.)

W trakcie wykonywania służby policyjnej oraz po jej zakończeniu ubezpieczony zatrudniony był w:

- (...) Centrali (...) Sp. z o.o. w W. na 1/3 etatu w okresie od 1 października 1990 r. do 16 sierpnia 1991 r. na stanowisku specjalisty d/s przeciwpożarowych (świadcstwo pracy z dnia 16 sierpnia 1991 r., akta ZUS);

- (...) Sp. z o.o. w P. w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie 1 czerwca 1998 r. do 31 października 2007 r., w którym pełnił stanowiska specjalisty d/s ochrony przeciwpożarowej od 1 czerwca 1998 r. do 20 lutego 2000 r., głównego specjalisty d/s prewencji od 21 lutego 2000 r. do 31 grudnia 2003 r., głównego specjalisty d/s prewencji – koordynatora działu bezpieczeństwa technicznego od 1 stycznia 2004 r. do 10 lutego 2005 r., kierownika działu bezpieczeństwa technicznego od 11 lutego 2005 r. do 2 sierpnia 2007 r. oraz pełniącego obowiązki dyrektora biura operacyjnego od 3 sierpnia 2007 r. do 31 października 2007 r. (świadcstwo pracy z dnia 31 października 2007 r., akta ZUS);

- (...) Sp. z o.o. w W. w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 listopada 2010 r., w którym pełnił stanowiska zastępcy dyrektora biura technicznego od 1 stycznia 2009 r. do 20 stycznia 2009 r. oraz zastępcy dyrektora operacyjno-technicznego od 21 stycznia 2009 r. do 30 listopada 2010 r. (świadcstwo pracy z dnia 30 listopada 2010 r., akta ZUS);

- (...) S.A. w P. w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 grudnia 2010 r. do 31 stycznia 2018 r. na stanowiskach kierownik projektu w dziale operacji logistycznych, kierownika w dziale infrastruktury logistycznej, kierownik w zespole utrzymania i rozwoju infrastruktury logistycznej oraz kierownik w dziale utrzymania i rozwoju infrastruktury logicznej (świadcstwo pracy z dnia 31 stycznia 2018 r., akta ZUS).

Ubezpieczony otrzymał prawo do policyjnej emerytury od dnia 1 lutego 2005 r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Przy ustalaniu prawa i wysokości świadczenia nie zostały uwzględnione odwołującemu „cywilne” okresy zatrudnienia (zaświadczenie dyrektora zakładu emerytalno-rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 kwietnia 2020 r., akta ZUS).

Odwołujący w dniu 28 lutego 2020 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. wniosek o emeryturę. Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 20 maja 2020 r., znak: (...) przyznał ubezpieczonemu

prawo do emerytury od 1 lutego 2020 r. Jednocześnie zawieszono wypłatę świadczenia z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia, ponieważ zdaniem ZUS może być wypłacone jedynie wyższe lub wybrane przez wnioskodawcę (wniosek z dnia 28 lutego 2020 r., akta ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych. Zebrane dokumenty nie budziły zastrzeżeń i zostały uznane przez Sąd w całości za wiarygodne. W związku z tym tak ustalone fakty dały podstawę do wydania orzeczenia kończącego sprawę.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie Z. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. z dnia 20 maja 2020r., znak:(...)jako zasadne, zasługiwało na uwzględnianie.

W rozpatrywanej sprawie odwołujący żądał uchylenia zawieszenia wypłaty należnej mu emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy utrzymywał natomiast, że ubezpieczony nie jest uprawniony do pobierania jednocześnie dwóch oddzielnych świadczeń.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53) zwanej dalej „ustawą emerytalną” świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałym po tych osobach.

Na podstawie art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznając odwołującemu się prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, dokonał zawieszenia jej wypłaty z uwagi na pobieranie emerytury policyjnej. W rozpatrywanej sprawie odwołujący nabył uprawnienia do emerytury policyjnej po 25 latach służby. Ubezpieczonemu uwzględniono okresy służby od 1 sierpnia 1972 r. do 2 grudnia 1973 r., od 31 stycznia 1974 r. do 3 czerwca 1977 r., od 1 sierpnia 1977 r. do 28 lutego 1986 r. oraz od 1 marca 1986 r. do 30 czerwca 1992 r., co w przełożeniu dało łącznie przez 32 lata, 2 miesiące i 5 dni. Do wysługi emerytalnej doliczono odwołującemu okresy zatrudnienia w trakcie oraz po zwolnieniu ze służby, a więc od 1 października 1990 r. do 16 sierpnia 1991 r., od 1 czerwca 1998 r. do 31 października 2007 r., od 1 stycznia 2009 r. do 30 listopada 2010 r. oraz od 1 grudnia 2010 r. do 31 stycznia 2018 r., które jednak nie miały wpływu na prawo i wysokość wyliczonej emerytury policyjnej. Zgromadzony materiał dowodowy w postaci m.in. zaświadczenia dyrektora zakładu emerytalno-rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 kwietnia 2020 r. pozwolił ustalić Sądowi, że do wyliczenia emerytury policyjnej nie zostały uwzględnione odwołującemu „cywilne” okresy zatrudnienia. Niewątpliwie zatem odwołujący osiągnął maksymalną wartość policyjnego świadczenia emerytalnego wynoszącą 75% podstawy wymiaru. Sąd zważył, że w oparciu o zasady obliczania tej emerytury określone w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i

wynikające z niej ograniczenia nie ma możliwości podwyższenia tego świadczenia, mimo „wypracowania” przez odwołującego dodatkowego okresu składkowego. Ta okoliczność pozostaje w sprawie decydująca w kontekście wydanego rozstrzygnięcia.

Z poglądów orzecznictwa wynika zasada prawa ubezpieczeniowego, zakładająca prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w tej ustawie, jak również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, między innymi strażaków (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/1; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 lipca 2016 r., III AUa 1254/15). Również możliwość nabycia obu rodzajów tych świadczeń, tj. przewidzianych na tle odrębnych systemów zabezpieczeń społecznych, nie jest równoznaczna z możliwością ich wspólnej wypłaty (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 lipca 2014 r., III AUa 1542/13). Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję niewątpliwie przyjął literalną wykładnię przepisu art. 95 ustawy, na którego treść powołał się w zaskarżonej decyzji. W odpowiedzi na odwołanie przyjął lakonicznie, że cytowane przez odwołującego rozstrzygnięcie dokonane w sprawie I UK 426/17 przez Sąd Najwyższy nie należy stosować do wszystkich ubezpieczonych. Nie można jednak przyznać racji takiej interpretacji prawa. Przepis art. 95 ust. 1 i 2 został powołany przez ustawodawcę, aby ubezpieczeni nie pobierali dwóch świadczeń jednocześnie w sytuacji, gdy wpływ na ich wysokość mają tożsame okresy ubezpieczenia. Takim przypadkiem niewątpliwie byłoby uzyskanie prawa do emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy. Na wysokość tych dwóch świadczeń miałyby te same okresy zatrudnienia odwołującego, którego wchodziłyby do jego ogólnego stażu pracy. W niniejszej sprawie zaś sytuacja jest odmienna, ponieważ „cywilne” okresy ubezpieczenia odwołującego nie miały wpływu na wysokość emerytury policyjnej, którą otrzymał po wypracowaniu ponad 25 lat pracy i osiągnięciu maksymalnej 75% podstawy wymiaru. Ustalone fakty prowadzą do wniosku, że ubezpieczony uzyskał prawo do dwóch różnych świadczeń, których okresy stażu pracy nie nakładają się na siebie i nie uzależniają wzajemnie przyjętej wysokości ich wypłaty.

W wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie I UK 426/17, który został powołany przez obie strony procesu, Sąd Najwyższy analizował sytuację żołnierzy zawodowych powołanych do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. oraz tych, którzy podjęli służbę po dniu 1 stycznia 1999 r. Jako że ustawa określa te same prawa zarówno do żołnierzy, jak i strażaków, to niewątpliwie ich sytuacja prawna została usankcjonowana identycznie. Z orzeczenia wynika jednoznacznie, że odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75% są wystarczające, aby „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia. Taka też sytuacja niewątpliwie wystąpiła w przypadku Z. S.. Odwołujący zatem, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia w policyjnej emeryturze. W opisanych uwarunkowaniach emeryt wojskowy pozostaje w sytuacji identycznej jak emerytowany strażak, który rozpoczął służbę po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., ponieważ jego emerytura jest obliczana wyłącznie w oparciu o strażacki staż emerytalny.

Ponadto zdaniem Sądu Najwyższego z konstytucyjnej zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez różnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Zasada równości zakłada jednocześnie różne traktowanie podmiotów różnych, tj. podmiotów, które nie posiadają wspólnej cechy istotnej. Równość wobec prawa to także zasadność wyboru takiego, a nie innego kryterium różnicowania, które jednakże musi pozostawać w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji, wagą interesu, któremu różnicowanie ma służyć i w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostają naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania oraz z innymi wartościami, zasadami, czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych. Kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu żołnierzy, ale również też strażaków, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., to brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą relewantną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi,

których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej. W konkluzji powyższego wyводу Sąd Najwyższy uznał za właściwy kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że wspomniany wyżej „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17).

Zdaniem Sądu bezspornym pozostaje, że sprawa została przesądzona przez Sąd Najwyższy w sprawie dotyczącej emeryta wojskowego. Jednak należy mieć na względzie, że ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym dotyczy funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Ustawodawca identycznie określił sytuację prawną zarówno wojskowych, jak i strażaków, którzy zostali włączeni do jednej grupy osób. W związku z tym nie ma żadnych podstaw, aby rozstrzygnięcia dokonane przez Sąd Najwyższy nie zastosować w rozpatrywanej sprawie. Reasumując, Sąd Okręgowy zważył, że emerytura policyjna oraz powszechna z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są świadczeniami, których wysokość została ustalona na podstawie niezależnych od siebie okresów służby i zatrudnienia odwołującego. Z uwagi na powyższe odwołujący ma prawo pobierać dwa różne świadczenia.

Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c, jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć(...)

22/02/2021 r.

MK